

ЗАМІСТЬ ПЕРЕДМОВИ

Вісім десятиліть тому завершилася одна із найтрагічніших сторінок світової історії – Друга світова війна, яка накрила своїм чорним крилом десятки мільйонів людей, забравши та зруйнувавши їхні життя. Для історії вісімдесят років це незначний час, час за який відбудовано зруйновані країни, відновлено економічні та демографічні ресурси, а от для людських поколінь, вісім десятиліть, це довгий і важливий період, період який забрав у засвіти (практично усіх) учасників та очевидців війни і для нинішніх поколінь залишився у пам'яті як таргічна та чорна сторінка історії. Друга світова війна, будучи розв'язана авторитарно-тоталітарними режимами, порушила життвий ритм мільйонів людей на усіх континентах, а по українських землях вона пронеслася руйнівним смерчем, знищуючи усе на своєму шляху.

Представлене колективне дослідження має на меті актуалізувати тему Другої світової війни, зокрема її регіональні аспекти, що стосуються Волині, акцентувавши на особливостях та маловідомих і малодосліджених сторінках історії краю у роки війни. Чимало праць, у попередні періоди, присвячувалися історії перебігу військових дій, окремим персоналіям, які відігравали помітні ролі у визвольному (радянському чи національному) русі. А між тим, чимало фактів та проблем пов'язаних із Другою світовою війною, у радянські часи, замовчувалися, втрапивши під ідеологічні табу, як то сторінки української національно-визвольної боротьби, факти та перебіг українсько-польського конфлікту, процеси примусової репатріації та принизливої фільтрації, власне, як і депортації, репресії, переслідування Церкви, тощо. Авторський колектив свідомо оминув проблематику військових операцій та бойових дій, зосередившись на суспільно-політичному та культурному розвитку Волині у роки Другої світової війни, виокремив акценти на міжетнічних взаєминах у краї, на процесах радянзації. Тому представлена книга претендує на статус першого дослідження у незалежній Україні, що розкриває історію Волині у роки Другої світової війни у такому ракурсі.

Нині триваюча кровопролитна війна із російською федерацією не просто актуалізовує вивчення української історії як такої, але й ставить на порядок денний необхідність перегляду історії. Радянська та пострадянська брва риторика «визволень» та «перемог», що супроводжувала тривалий час Другу світову війну, різко змінює тональність, лейтмотивом якої є: масові жертви, трагічні історичні сторінки, окупація, репресії та депортації. Українське суспільство від початку війни із росією

переживає серйозні пам'яттєві трансформації, а представлена колективна монографія якраз допоможе у формуванні цілісної і правдивої картини подій Другої світової війни, що мали місце на Волині.

У п'ятих розділах книги, в хронологічному порядку, висвітлено події Другої світової війни: Рух Опору, соціально-політичну історію Волині, особливості її культурного життя та міжетнічних взаємин у роки війни, процеси радянзації, репатріації та депортацій. Розкрите коло проблем опирається на широку джерельну базу, частина документів вперше вводиться до наукового обігу, що дозволило по-новому поглянути на різні аспекти складних та багатограних процесів історії Волині у роки Другої світової війни.

Від авторського колективу висловлюємо вдячність рецензентами за щире зацікавлення, кропіткий аналіз та зауваження. Завдяки наданим рекомендаціям наша книга, безсумнівно, набула чіткішої структури.

Маю сподівання, що мужність і героїзм волинян, які у роки війни, кожен на своєму фронті боронячи батьківську землю від радянських та німецьких окупантів, будуть назавжди вписані в історію, а наша колективна праця посприє цьому. Як редактор монографії, дякую усім авторам, які долучилися до історієписання Другої світової війни та історії Волині. Адже, ця книга – це підсумок вагомої праці та кропітких досліджень, і, сподіваюся, пізнавальний доробок для наступних поколінь. Над монографією працювали професійні історики з Києва, Луцька, Львова, Чернівців. У її написанні брали участь Ярослав Антонюк (розділ 4.5), Валерій Бортніков (розділ 5.2), Богдан Гудь (розділи 2.2, 4.3), Олександр Добржанський (розділ 5.1), Василь Ільницький (розділ 4.5), Оксана Каліщук (розділи 1, 4.4), Юрій Крамар (розділ 2.3) Микола Кучерепа (розділи 2.1, 3.1, 5.3), Олександр Лисенко (розділи 4.2, 4.6), Валентина Надольська (розділ 4.1, 5.4), Софія Степанюк (розділ 3.1), Людмила Стрільчук (замість передмови, розділи 3.2, 5.1), Павло Хом'як (розділ 3.2), Шульга Світлана (розділ 5.5).

І насамкінець зауважимо: як пташка фенікс, постваши із попелу та лихоліття Другої світової війни Волинь славна своєю історією, а нам випало щастя пишатися національною минувшиною. І хоча минуло довгих вісім десятиліть із моменту завершення війни, торжество пам'яті дозволило посісти гідне місце в історії сотням тисяч тих, хто віддав своє життя, боронив, відбудовував, розвивав Волинь.

Запрошуємо Вас зануритися у історію Волині періоду Другої світової війни, сподіваємося Вам буде цікаво!

Людмила Стрільчук